Araştırma Makalesi – Original Article

Ebelik Öğrencilerinin Empatik Eğilim Düzeyleri ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi*

Determination of Midwifery Students' Empathic Tendency Levels and Influencing Factors

Elif Bayrakçı Eroğlu[i], Meltem Akbaş[ii]

[i]Arş. Gör, Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Ebelik Bölümü, Doktora Öğrencisi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ebelik AD. https://orcid.org/0000-0001-6351-6002

[ii]Dr. Öğr. Üyesi, Çukurova Üniversitesi, Ebelik Bölümü, https://orcid.org/0000-0002-5845-0552

ÖZ

Amaç: Çalışma, ebelik öğrencilerinin empatik eğilim düzeylerini belirlemek ve etkileyen faktörleri tespit etmek amacıyla yapılmıştır.
Yöntem: Kesitsel ve tanımlayıcı tipteki bu çalışma, 10 Mart–10 Nisan 2023 tarihleri arasında bir üniversitenin ebelik bölümünde gerçekleştirilmiştir. Evreni bölümde öğrenim gören 200 öğrenci oluşturmuş, örnekleme ulaşılabilen tüm öğrenciler dahil edilmiştir (N=200). Veriler, Empatik Eğilim Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılarak toplanmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,70 olarak bulunmuştur. Veriler SPSS 24.0 paket programında tanımlayıcı istatistikler, Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis H testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Anlamlılık düzeyi p<0,05 olarak kabul edilmiştir.
Bulgular: Çalışmada katılımcıların yaş ortalaması 20,73±1,54 yıldır, %99,5'i bekar, %76'sı çekirdek aileye sahip ve %77,5'i orta gelir düzeyindedir, %69,5'i mesleği isteyerek seçmiş, %83,5'i mesleğini sevdiğini belirtmiştir. EEÖ toplam puan ortalaması 66,40±6,46'dır. 1. sınıftakilerin empatik eğilim puanları 4. Sınıftakilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (χ^2=8,636; p=0,035). Kardeşi olmayanlar ve ≥2 kardeşi olanlar, tek kardeşi olanlardan daha yüksek puan almıştır (χ^2=6,122; p=0,047). Mesleği isteyerek seçen (Z=-2,353; p=0,019) ve mesleğini sevenlerin (Z=-2,498; p=0,012) empatik eğilim düzeyleri daha yüksektir.
Sonuç: Bu araştırmada çalışmaya katılan ebelik öğrencilerinin empatik eğilimleri orta düzeyde tespit edilmiş olup, bu düzey eğitsel ve motivasyonel faktörlerden etkilenmektedir. Özellikle mesleği isteyerek seçme ve mesleği sevme, empatinin gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Bulgular, lisans eğitiminde empatiyi güçlendirmeye yönelik programların yaygınlaştırılması gerektiğini göstermektedir. Simülasyon ve rol canlandırma gibi deneyimsel yöntemlerin empatiyi artırmada kullanılabileceği; ayrıca saygılı doğum bakımının merkezinde yer alan empatinin, ebelik müfredatında öncelikli bir yer edinmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ebelik, Ebelik Öğrencileri, Empati, Empatik Eğilim

ABSTRACT

Aim: This study aimed to determine midwifery students' empathic tendency levels and influencing factors.
Method: A cross-sectional, descriptive study conducted between March 10–April 10, 2023, with 200 midwifery students. Data were collected using the Empathic Tendency Scale and a Personal Information Form. Cronbach's alpha was 0.70. Analyses included descriptive statistics, Mann-Whitney U, and Kruskal-Wallis H tests (SPSS 24.0). Significance was set at p<0.05.
Results: Mean age was 20.73±1.54; 99.5% were single, 76% lived in nuclear families, 77.5% had moderate income, 69.5% chose the profession willingly, and 83.5% loved it. Mean ETS score was 66.40±6.46. First-year students scored higher than fourth-years (χ^2=8.636; p=0.035). Those without siblings or with ≥2 siblings scored higher than those with one sibling (χ^2=6.122; p=0.047). Higher scores were found among those choosing the profession willingly (Z=-2.353; p=0.019) and those loving it (Z=-2.498; p=0.012).
Conclusion: Midwifery students showed moderate empathic tendencies, affected by educational and motivational factors. Choosing and loving the profession supported empathy development. Findings highlight the need for empathy-focused education, including simulation and role-play, and prioritizing empathy in midwifery curricula.

Keywords: Midwifery, Midwifery Students, Empathy, Empathic Tendency

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi 2026;16(1):306-313
DOI:10.31020/mutftd.1774674
e-ISSN: 1309-8004
Geliş Tarihi – Received: 01 Eylül 2025; Kabul Tarihi - Accepted: 08 Aralık 2025
İletişim - Correspondence Author: Elif Bayrakçı Eroğlu < bayrakcielif2@gmail.com >
Etik Onay: Ç.Ü. Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı (Tarih: 14.02.2020, No: 81)
Bu derginin içeriği Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License kapsamında lisanslanmıştır.

Giriş

Empati, bireyin karşısındaki kişinin duygu ve düşüncelerini anlama, olaylara onun bakış açısıyla yaklaşabilme ve bu süreçte duygudaşlık kurabilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır.[1] Başkalarının duygu, deneyim ve bakış açılarını anlayabilme (bilişsel empati) ve bu anlayışı hasta-merkezli iletişim davranışlarına dönüştürebilme (davranışsal empati) kapasitesi olarak da ifade edilen empati, sağlık alanında yaygın olarak kullanılarak güvene dayalı terapötik ilişkiyi güçlendirir, klinik iletişimi iyileştirir ve hasta deneyimini olumlu etkiler.[2]

Empati; empatik eğilim ve empatik beceri olarak iki şekilde ele alınır. Empatik beceri, bireyin karşısındaki kişinin duygularını anladığını hissettirmesiyken; empatik eğilim, bireyin başkalarının duygularını anlamaya yönelik kapasitesini ifade eder.[3] Ebelik mesleği, tarihsel olarak yüksek empatik eğilim gerektiren bir meslek olarak kabul edilmektedir. Empatik eğilim düzeyi yüksek bireylerin yardım etme eğilimlerinin ve mesleğe bağlılıklarının daha fazla olduğu bildirilmektedir. Bu bağlamda empatik eğilimin, meslek seçme ve mesleğe bağlılıkta önemli bir rol oynadığı görülmektedir.[4]

Bu önemli role sahip empati, ebelikte saygılı doğum bakımının temelini oluşturan ilişkiselliği besler, doğum yapan kadının güvenlik ve özerklik duygusunu destekler ve olumlu doğum deneyimiyle ilişkilidir. Nitekim öğrencilerle yürütülen çalışmalar, mesleğe hazırlık sürecinde empati düzeyinin saygılı bakım algıları üzerindeki rolüne işaret etmektedir.[5-8] Benzer şekilde ebelerin saygılı doğum bakımına ilişkin perspektiflerini inceleyen nitel çalışmalar, empatiyi kadın-odaklı bakımın ana bileşeni olarak tanımlar.[9]

Güncel çalışmalar, sağlık profesyonellerinde empati düzeyinin iletişim becerilerini, hasta güvenini ve memnuniyetini olumlu etkilediğini; ayrıca saygılı ve hak temelli bakımın empatiyle güçlendiğini ortaya koymaktadır.[7-9] Ancak literatürde, ebelik öğrencilerinin empatik eğilimlerini etkileyen faktörlere ilişkin araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir.[1, 6-8] Yapılan karşılaştırmalı güncel çalışmalara bakıldığında, ebelik öğrencilerinin empati düzeylerinin görece daha yüksek olabildiğini, bunun da ilişki-merkezli bakım felsefesiyle uyumlu olduğunu düşündürmektedir.[10] Bu bağlamda eğitsel ve kurumsal hiyerarşi ve sosyal baskınlık yönelimi gibi değişkenlerin empatiyle ters ilişkili olduğu, insanileştirilmiş eğitim ortamlarının oldukça önemli olduğu görülmektedir.[10]

Bu araştırmanın amacı, ebelik öğrencilerinin empatik eğilim düzeylerini belirlemek ve bu eğilimleri etkileyen bireysel, ailesel ve eğitsel faktörleri ortaya koymaktır.

Araştırma Soruları

- Ebelik öğrencilerinin empatik eğilim düzeyleri nedir?
- Öğrencilerin empatik eğilim düzeyleri sınıf düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
- Kardeş sayısı öğrencilerin empatik eğilim düzeylerini etkilemekte midir?
- Mesleği isteyerek seçme durumu empatik eğilim düzeyleri üzerinde etkili midir?
- Öğrencilerin mesleğini sevme durumu empatik eğilim düzeylerini etkilemekte midir?
- Sosyodemografik özellikler (aile tipi, gelir durumu vb.) empatik eğilim düzeylerinde farklılık yaratmakta mıdır?

Gereç ve yöntem

Araştırma, kesitsel ve tanımlayıcı tiptedir. Araştırma evrenini 10 Mart–10 Nisan 2023 tarihleri arasında bir devlet üniversitesinin ebelik bölümünde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklem büyüklüğü, Sample Size Calculator – Australian Bureau of Statistics ile hesaplanmış ve en az 198 katılımcı gerekliliği belirlenmiştir, araştırmaya katılmaya gönüllü olan ve ulaşılan tüm öğrenciler (N=200) örnekleme dahil edilmiştir. Araştırmanın verileri, Empatik Eğilim Ölçeği (EEÖ) ve Kişisel Bilgi Formu kullanılarak toplanmıştır. Kişisel Bilgi Formu, katılımcıların sosyo-demografik bilgilerini sorgulayan toplam 20 sorudan oluşmakta olup, literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır.[1, 6, 8] EEÖ, Dökmen tarafından 1988 yılında geliştirilmiştir ve öğrencilerin empatik eğilim düzeylerini ölçmek amacıyla kullanılmıştır.[11] Beşli likert tipindeki ölçek 20 maddeden oluşmakta olup 20–100 arasında puanlanmaktadır ve yüksek puan daha yüksek empatik eğilim düzeyini göstermektedir. Ölçeğin bu araştırmada hesaplanan Cronbach alfa katsayısı 0,70 olup kabul edilebilir düzeydedir. Benzer çalışmalarda da ölçeğin güvenilirlik düzeyinin yeterli olduğu bildirilmiştir.[3, 12]

Veriler, araştırmacılar tarafından öğrencilere yüz yüze ulaşılarak toplanmıştır ve formların doldurulması ortalama 10–12 dakika sürmüştür. Veri analizi, SPSS 24.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Sosyo-demografik değişkenler için tanımlayıcı istatistikler (standart sapma, ortalama, frekans, yüzde) hesaplanmıştır. EEÖ puanlarını karşılaştırmada: Mann-Whitney U testi iki bağımsız grup için, Kruskal-Wallis H testi üç ve daha fazla grup için, anlamlı fark bulunan değişkenlerde Bonferroni düzeltmeli ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Etik Onay: Çukurova Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı'ndan 14.02.2020 tarihli, 81 numaralı karar ile etik kurul izni alınmıştır. Katılımcılara araştırmanın amacı açıklanmış ve gönüllü onam formu doldurulmuştur. Araştırma, Helsinki Deklarasyonu'na uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Araştırmada katılımcıların yaş ortalamasının 20,73±1,54 yıldır. Katılımcıların yaş ortalaması 20,73±1,54 yıldır. Öğrencilerin çoğunluğunun bekâr, çekirdek aile tipine sahip olduğu ve aile gelir düzeyinin çoğunlukla orta düzeyde olduğu görülmüştür. Katılımcıların büyük bir kısmı mesleği isteyerek seçtiğini ve mesleğini sevdiğini belirtmiştir *(**Tablo 1**)*.

Sınıf düzeyine göre EEÖ puanları arasında anlamlı fark bulunmuş, 1. sınıf öğrencilerinin puanları 4. sınıfa göre daha yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Kardeş sayısında da anlamlı farklılık görülmüş; kardeşi olmayanlar ve iki ve daha fazla kardeşe sahip olanların puanları, tek kardeşi olanlardan daha yüksektir ($p<0,05$). Mesleği isteyerek seçen ve mesleğini seven öğrencilerin EEÖ puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir ($p<0,05$).

Yaş grupları, ailenin yaşadığı yer, ikamet edilen yer, aile tipi, gelir düzeyi, mezun olunan lise ve okula başlamadan önce ebelik bölümü hakkındaki düşünceye göre EEÖ puanlarında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$) *(**Tablo 2**)*.

Tablo 1. Katılımcılara ait bulguların dağılımı

Değişken (N=200)		%
Sınıf	1.	25,0
	2.	25,0
	3.	25,0
	4.	25,0
Yaş sınıfları [$\overline{X} \pm$ S.S.→20,73±1,54 (yıl)]	<20	20,0
	20-21	50,0
	≥22	30,0
Medeni durum	Evli	0,50
	Bekar	99,5
Ailenin yaşadığı yer	İl	59,0
	İlçe	30,0
	Köy	11,0
Şuanda ikamet edilen yer	Aileyle	51,5
	Evde	9,50
	Yurtta	39,0
Aile tipi	Çekirdek	76,0
	Geniş	16,0
	Parçalanmış	8,00
Kardeş varlığı	Yok	7,00
	1	26,0
	2 ve üzeri	67,0
Ailenin gelir düzeyi	İyi	12,0
	Orta	77,5
	Kötü	10,5
Mezun olunan lise	Düz	14,5
	Meslek	7,00
	Sağlık meslek	7,50
	Anadolu	71,0
Mesleği isteyerek seçme	Evet	69,5
	Hayır	30,5
Mesleği sevme	Evet	83,5
	Hayır	16,5
Ebelikte çalışmak istenen pozisyon*		64,5
	Ebe olarak	8,50
	Hemşire olarak	24,0
	Akademik olarak	8,50
	Sağlık alanında çalışmak istemiyor	
Okula başlamadan önce ebelik bölümü düşüncesi	Olumlu	46,0
	Olumsuz	20,5
	Fikri yoktu	33,5
Derslerde empatinin işlenmesi*	Ders olarak	15,0
	Konu olarak	31,0
	Kavram olarak	37,0
	Diğer konular içinde	47,5

***Soru için birden fazla yanıt verilmiştir ve yüzde değerleri satır bazlı toplam örnek sayısına göre tespit edilmiştir.**

Tablo 2. Katılımcıların bulgularına göre Empatik Eğilim Ölçeği puanlarının karşılaştırılması

	Değişken (N=200)	n	Empatik Eğilim Ölçeği $\overline{X} \pm S.S.$	Empatik Eğilim Ölçeği Medyan [IQR]	İstatistiksel analiz* Olasılık
Sınıf	1.	50	68,12±5,48	68,0 [8,0]	χ^2=8,636 **p=0,035** **[1-4]**
	2.	50	65,64±5,76	65,5 [6,5]	
	3.	50	66,84±8,04	66,0 [9,0]	
	4.	50	64,89±5,95	65,0 [6,0]	
Yaş sınıfları	<20	40	67,73±5,76	67,0 [8,0]	χ^2=1,000 p=0,607
	20-21	100	66,27±6,54	66,5 [7,8]	
	≥22	60	65,72±6,75	66,0 [7,8]	
Ailenin yaşadığı yer	İl	118	66,60±6,70	67,0 [7,0]	χ^2=2,723 p=0,256
	İlçe	60	65,53±6,07	65,0 [8,8]	
	Köy	22	67,64±6,16	67,5 [8,5]	
Şu anda ikamet	Aileyle	103	66,05±7,03	67,0 [8,0]	χ^2=4,339 p=0,114
	Evde	19	63,95±5,80	64,0 [4,0]	
	Yurtta	78	67,45±5,64	67,0 [7,5]	
Aile tipi	Çekirdek	152	66,22±6,53	67,0 [8,0]	χ^2=1,246 p=0,536
	Geniş	32	67,41±6,51	66,5 [9,0]	
	Parçalanmış	16	66,06±5,89	65,0 [9,0]	
Kardeş varlığı	Yok	14	68,07±5,75	68,5 [9,3]	χ^2=6,122 **p=0,047** **[2-1,3]**
	1	52	64,38±7,99	64,0 [5,8]	
	2 ve üzeri	134	67,00±5,70	67,0 [7,3]	
Ailenin gelir düzeyi	İyi	24	68,21±4,46	68,0 [7,8]	χ^2=2,431 p=0,297
	Orta	155	66,23±6,63	66,0 [8,0]	
	Kötü	21	65,57±7,07	64,0 [7,5]	
Mezun olunan lise	Düz	29	65,72±5,85	67,0 [6,5]	χ^2=2,544 p=0,467
	Meslek	14	64,14±6,24	64,0 [5,5]	
	Sağlık meslek	15	67,13±6,07	67,0 [7,0]	
	Anadolu	142	66,68±6,65	67,0 [7,3]	
Mesleği isteme	Evet	139	66,93±6,48	67,0 [7,0]	Z=-2,353 **p=0,019**
	Hayır	61	65,18±6,32	64,0 [8,5]	
Mesleği sevme	Evet	167	66,83±6,31	67,0 [7,0]	Z=-2,498 **p=0,012**
	Hayır	33	64,21±6,87	63,0 [8,5]	
Ebelik düşüncesi	Olumlu	92	66,93±6,62	67,0 [8,0]	χ^2=4,601 p=0,100
	Olumsuz	41	65,12±6,42	65,0 [7,5]	
	Fikri yoktu	67	66,43±6,26	66,0 [8,0]	

* Verilerde dağılımı normal olmayan iki bağımsız grup için karşılaştırmada "Mann-Whitney U" test (Z-tablo değeri); üç veya daha fazla bağımsız grup için karşılaştırmada "Kruskall Wallis H" test (χ^2-tablo değeri) analizleri kullanılmıştır. X: Ortalama, SS: Standart Sapma

Katılımcıların EEÖ'ne verdiği cevaplara ilişkin bulgular tabloda verilmiştir.
Katılımcıların EEÖ toplam puan ortalaması 66,40±6,46'dır ***(Tablo 3).***

Tablo 3. Empatik Eğilim Ölçeği'ne ilişkin bulguların dağılımı

Ölçek (N=200)	Ortalama	Standart sapma	Medyan	Min.	Max.
Empatik Eğilim Ölçeği	66,40	6,46	67,0	35,0	83,0

Tartışma

Bu çalışmada öğrencilerin Empatik Eğilim Ölçeği puan ortalaması (66,40±6,46), benzer araştırmalarda 'orta düzey' olarak tanımlanan puan aralığında yer almıştır. Bu bulgu, ebelik öğrencilerinin empatik eğilim düzeylerini orta düzeyde bulan Bekmezci ve arkadaşlarının 2015 yılında yapmış olduğu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin empatik eğilim düzeylerini orta düzeyde bulan Korucu ve arkadaşlarının 2021 yılında yapmış olduğu çalışmada, sağlık eğitimi alan öğrencilerde benzer sonuçlar bildiren Yiğitbaş ve arkadaşlarının 2013

yılında yapmış olduğu çalışmada da empati ile özgecilik arasında pozitif ilişki saptanmış, Kartal ve Aker'in 2020 yılında yapmış olduğu çalışmada da öğrencilerin empatik eğilimlerinin orta düzeyde olduğu bildirilmiştir.[6, 12-14] Buna karşın, Ertekin ve Yıldırım'ın 2020 yılında yaptığı çalışmada empatik eğilim düzeyini ortalamanın üzerinde bulunmuş, Taylan ve Tavşanlı'nın 2025 yılında yaptığı çalışmada da empatik eğilim düzeyleri "iyi" olarak tanımlanmış ve profesyonel değerlerle güçlü ilişkisi vurgulanmıştır.[8, 15] Bu bulgular öğrencilerin empatik eğilimlerinin geliştirilebilir bir seviyede olup, mesleki motivasyon ve bireysel özelliklerle yakından ilişkili olduğunu ve ebelik eğitiminde bu becerilerin güçlendirilmesine yönelik girişimlerin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Çalışmada 1. sınıf öğrencilerinin empatik eğilim puanlarının 4. sınıflara göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. Literatürde de benzer şekilde Ertekin ve Yıldırım'ın 2020 yılında yaptığı çalışmada, 1. sınıf öğrencilerinin empati puanlarının 4. sınıftan yüksek olduğunu bildirilmiştir.[15] Kartal ve Aker'in 2020 yılında yaptığı çalışmada da sınıf düzeyinin empati üzerinde anlamlı etkisi olduğu gösterilmiştir.[6] Bununla birlikte Hojat ve arkadaşlarının 2020 yılında yaptığı çalışmada öğrencilerin klinik deneyimleri arttıkça empati düzeylerinde azalma olabildiği bildirilmektedir.[16] Bunun nedeni yoğun klinik uygulamalar, artan iş yükü ve tükenmişlik olabilir. Bekmezci ve arkadaşlarının 2015 yılında yaptığı çalışmada ise sınıf düzeyi ile empati arasında anlamlı fark saptanmamıştır; bu durum, farklı üniversite ve örneklem gruplarında sonuçların değişebileceğini düşündürmektedir.[5] Uluslararası literatürde de empatinin eğitim yılı ilerledikçe düştüğünü gösteren çalışmalar vardır.[17-18] Bu durum, artan klinik sorumluluklar ve duygusal yorgunluğun öğrencilerin empatik eğilimlerini azaltabileceğini göstermektedir.[19] Bu bulgu, klinik yıllarda empati düzeyinde düşüş yaşanabileceğini düşündürmektedir. Öte yandan Carrard ve arkadaşlarının 2025 yılında yaptığı çalışmada ise, empatinin bilişsel ve duygusal boyutlarının eğitim sürecinde gelişebileceğini, davranışsal boyutun ise sabit kalabileceği ifade edilmektedir.[20] Bu farklılıklar, empatinin çok boyutlu yapısını ve ölçüm farklılıklarını gündeme getirmektedir

Çalışmada kardeşi olmayan ve iki veya daha fazla kardeşi olan öğrencilerin empatik eğilimlerinin, yalnız bir kardeşi olanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yiğitbaş ve arkadaşlarının 2013 yılında yaptığı çalışmada ise 1–3 kardeşi olan öğrencilerin daha yüksek empati puanına sahip olduğu bildirilmiştir.[14] Bu farklı sonuçlar, kardeşlik deneyimlerinin empatiye etkisinin doğrusal olmayabileceğini düşündürmektedir. Ayrıca literatürde kardeş ilişkilerindeki sıcaklığın empatiyle pozitif ilişkili olduğu ve sosyal becerilerin gelişiminde önemli bir bağlam sunduğu belirtilmektedir.[21-22] Aile içi etkileşim ve sosyal öğrenmenin empati gelişimini desteklediği, kardeş sayısının bireyler arası duyarlılığı artırabildiği çeşitli araştırmalarda da belirtilmektedir.[1, 3] Bulgular, aile içi sosyal etkileşimlerin empati gelişiminde önemli rol oynayabileceğini göstermektedir.

Mevcut çalışmada mesleği isteyerek seçen ve mesleğini seven öğrencilerin empatik eğilim düzeyleri anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuç, Kartal ve Aker'in 2020 yılında yaptığı çalışmada mesleği isteyerek seçmenin empati üzerinde belirleyici olduğunu bildiren bulgularıyla uyumludur.[6] Taylan ve Tavşanlı'nın 2025 yılında yaptığı çalışmada da, mesleği isteyerek tercih eden öğrencilerin empatik eğilimlerinin daha yüksek olduğunu ve profesyonel değerlerle güçlü bir ilişki bulunduğunu belirtilmiştir.[8] Ertekin Pınar ve Yıldırım'ın 2020 yılında yaptığı çalışmada da mesleğe uygunluk algısı ve özgecilik eğiliminin empatiyi artırdığı gösterilmiştir.[15] Bekmezci ve arkadaşlarının 2015 yılında yaptığı çalışmada ise mesleği seçme nedeni ile empati arasında anlamlı fark bulunmamış, bu da farklı örneklem ve dönemsel koşulların etkili olabileceğini düşündürmektedir.[5] Uluslararası literatürde de mesleki motivasyonun empatik eğilim üzerinde kritik bir belirleyici olduğu ve özel eğitim programlarının empatiyi artırabileceği vurgulanmaktadır.[23, 10] Benzer şekilde, hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmalarda da mesleki motivasyonun empatiyle pozitif yönde ilişkili olduğu saptanmıştır.[24-25] Bu bağlamda bulgular mesleğe yönelik içsel motivasyonun empatik eğilimi güçlendirdiğini

ve bu nedenle eğitim programlarında öğrencilerin mesleki bağlılıklarını destekleyecek stratejilerin önem taşıdığını göstermektedir.

Çalışmada yaş, gelir düzeyi, aile tipi ve mezun olunan lise türü gibi değişkenlerde empati üzerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bekmezci ve arkadaşlarının 2015 yılında yaptığı çalışmada da benzer şekilde birçok demografik değişkenin empati üzerinde anlamlı etkisi olmadığı belirtilmiştir.[5] Bununla birlikte, Taylan ve Tavşanlı'nın 2025 yılında yaptığı çalışmada gelir düzeyinin empatiyle ilişkili olduğu rapor edilmiştir.[8] Bu farklılıklar, kurumlar arası ve sosyo-kültürel bağlamdaki değişimlerle açıklanabilir. Berduzco-Torres ve arkadaşlarının 2021 yılında yaptığı çalışmada da demografik faktörlerin empati üzerinde sınırlı etkisi olduğu, daha çok bireysel ve psikososyal değişkenlerin belirleyici olduğu bildirilmiştir.[26] Bu bağlamda sonuçlar, empatik eğilimin demografik özelliklerden çok kişisel ve mesleki motivasyonel faktörlerle şekillendiğini göstermektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma bazı sınırlılıklara sahiptir. Çalışma tek merkezde yürütüldüğü için elde edilen sonuçların genellenebilirliği sınırlıdır. Verilerin öz-bildirim yöntemi ile toplanmış olması, katılımcıların sosyal istenilirlik eğiliminden etkilenmiş olabileceğini düşündürmektedir. Ayrıca çalışma kesitsel bir tasarım ile gerçekleştirildiğinden, değişkenler arasındaki ilişkilerde nedensellik kurmak mümkün değildir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak bu çalışma, ebelik öğrencilerinin empatik eğilim düzeylerinin orta seviyede olduğunu ve empatiyi etkileyen faktörlerin daha çok bireysel özellikler ve mesleki motivasyonla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmadan elde edilen bulgular, empati düzeyinin eğitim süreci, mesleğe yönelik tutumlar ve sosyal deneyimlerden etkilendiğini ve geliştirilebilir bir özellik olduğunu göstermektedir. Ebelik öğrencilerinin empatik eğilimlerini güçlendirmek için eğitim programlarına iletişim becerilerini geliştiren dersler ve simülasyon temelli uygulamalar eklenebilir; klinik süreçlerde öğrencilere empatiyi destekleyici rehberlik ve danışmanlık hizmetleri sunulabilir. Ayrıca mesleki motivasyonu artıracak etkinlikler düzenlenerek öğrencilerin mesleğe bağlılıkları desteklenebilir. Empatiyi etkileyen faktörlerin daha iyi anlaşılması için ise farklı üniversite ve kültürlerde, daha büyük örneklemlerle yeni araştırmalar yapılabilir**.**

Etik Onay

Çukurova Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı'ndan 14.02.2020 tarihli, 81 numaralı karar ile etik kurul izni alınmıştır.

Bilgi

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

Araştırmacı Katkı Oranı Beyanı

Elif Bayrakçı Eroğlu: Fikir, tasarım, denetleme, veri toplama, analiz ve yorum, kaynak taraması, makale yazımı, eleştirel inceleme.
Meltem Akbaş: Tasarım, denetleme, analiz ve yorum, kaynak taraması, makale yazımı, eleştirel inceleme.

Kaynaklar

1. Oran NT, Kurul N. Hemşirelik öğrencilerinin empatik eğilimleri ile şiddete eğilimleri arasındaki ilişki. Psikiyatri Hemşireliği Derg. 2019;10(2):101-8. doi:10.14744/phd.2019.12345.
2. Chen C, et al. The role of empathy in patient-centered communication among healthcare providers: A systematic review. Patient Educ Couns. 2024;117:110-8. doi:10.1016/j.pec.2024.110118.

3. Arpacı P, Özmen D. Hemşirelik öğrencilerinin özgecilik ve empatik eğilim düzeyleri ve aralarındaki ilişki. Hemşirelikte Eğit Araştırma Derg. 2014;11(3):51-7.
4. Cevahir R, ve ark. Hemşirelik öğrencilerinin empatik eğilimleri ile şiddete eğilimleri arasındaki ilişki. Anadolu Hemşirelik Sağlık Bilim Derg. 2008;11(3):1-10.
5. Bekmezci H, Yurttaş Ç, Özkan H. Ebelik bölümü öğrencilerinin empatik eğilim düzeylerinin belirlenmesi. Sağlık Bil Meslek Derg. 2015;2(1):46-54.
6. Kartal YA, Aker S. Ebelik öğrencilerinin empatik eğilimleri ile özgecilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Samsun Sağlık Bilim Derg. 2020;5(2):97-102.
7. Huang J, et al. Effects of empathy on the perspectives of respectful and disrespectful maternity care: A cross-sectional survey of pre-registration nursing and midwifery students. Nurse Educ Today. 2025;135:106061. doi:10.1016/j.nedt.2024.106061.
8. Taylan H, Tavşanlı NG. Ebelik öğrencilerinin profesyonel değerlerinin ve empatik eğilim düzeylerinin belirlenmesi. Sağlık Akademisyenleri Derg. 2025;12(2):205-15.
9. Lunda P, Minnie CS, Lubbe W. Perspectives of midwives on respectful maternity care. BMC Pregnancy Childbirth. 2024;24:721. doi:10.1186/s12884-024-06894-1.
10. Weber LM, et al. Hierarchy hurts: A comparative cross-sectional analysis of empathy and its determinants in medical, midwifery, and nursing students. BMC Med Educ. 2025;25:512. doi:10.1186/s12909-025-07022-z.
11. Dökmen Ü. Empatinin yeni bir modele dayanılarak ölçülmesi ve psikodrama ile geliştirilmesi. Ankara Univ Egit Fak Derg. 1988;21(1):155-90.
12. Sahin-Bayındır G, ve ark. The Turkish validity and reliability of the Kiersma–Chen Empathy Scale. Perspect Psychiatr Care. 2022;58(3):1096-102. doi:10.1111/ppc.12907.
13. Korucu AE, Çekiç Y, Şahan FU. Hemşirelik öğrencilerinin empatik eğilimleri ve bireyselleştirilmiş bakım algıları. DEUHFED. 2021;14(4):370-8.
14. Yiğitbaş Ç, ve ark. Sağlık eğitimi alan bir grup öğrencinin empatik eğilim ve becerisi. SDÜ Sağlık Bilim Enst Derg. 2013;4(1).
15. Pınar ŞE, Yıldırım G. Öğrenci ebelerde empatik eğilim ve özgeciliğin incelenmesi. Düzce Univ Sağlık Bilim Enst Derg. 2020;10(3):263-70.
16. Hojat M, et al. Does empathy decline in the clinical phase of medical education? A nationwide, multi-institutional, cross-sectional study of students at DO-granting medical schools. Acad Med. 2020;95(6):911-8. doi:10.1097/ACM.0000000000003170.
17. Kesbakhi MS, Rohani C. Changes in the level of nursing students' empathy during four years education. J Med Educ. 2020;19(2):e107179. doi:10.5812/jme.107179.
18. Otsuka T, et al. Empathy among physicians and nurses in Japan: A nationwide cross-sectional study. J Gen Intern Med. 2024;39(6):960-8. doi:10.1007/s11606-024-08620-1.
19. Figley CR, Ludick M. Secondary traumatization and compassion fatigue. In: Gold SN, editor. APA handbook of trauma psychology: Foundations in knowledge. Washington (DC): American Psychological Association; 2017. p. 573-93. doi:10.1037/0000019-029.
20. Carrard V, et al. Trajectories of medical students' empathy nowadays: a longitudinal study using a comprehensive framework of empathy. BMC Med Educ. 2025;25(1):534. doi:10.1186/s12909-025-07051-8.
21. Lam CB, Solmeyer AR, McHale SM. Sibling relationships and empathy across the transition to adolescence. J Youth Adolesc. 2012;41(12):1657-67. doi:10.1007/s10964-012-9781-8.
22. Whiteman SD, McHale SM, Soli A. Theoretical perspectives on sibling relationships. J Fam Theory Rev. 2011;3(2):124-39. doi:10.1111/j.1756-2589.2011.00087.x.
23. Ahmad A, Wahab H, Seman N. The effect of educational intervention on enhancing the empathy among nursing students. Enferm Clin. 2020;30:100-3. doi:10.1016/j.enfcli.2019.07.005.
24. Buldan Ö, Arslan S. Hemşirelik öğrencilerinin empati düzeyi ile mahremiyet bilinci arasındaki ilişki ve etkileyen faktörler. Turk Klin J Nurs Sci. 2021;13(2):318-29. doi:10.5336/nurses.2020-78050.
25. Kesbakhi MS, et al. Impact of a training programme on the empathy skills of nursing students during the COVID-19 pandemic: A quasi-experimental study. Nurs Open. 2025;12(6):e70223. doi:10.1002/nop2.70223.
26. Berduzco-Torres N, et al. Non-academic factors influencing the development of empathy in undergraduate nursing students: a cross-sectional study. BMC Nurs. 2021;20(1):245. doi:10.1186/s12912-021-007732.